

5. výročí stáže v Auvernier

Už čtyři roky se koná tato stáž o víkendu svatodušních svátků. Tento rok oslaví své páté narozeniny. Při této příležitosti jsem udělal rozhovory se čtyřmi učiteli, kteří tuto stáž vedou.

Cílem bylo, abychom je lépe poznali a vcítili se do jejich osoby.

Interview následují v tomto pořadí: Dragisa Jovic (Aikido-Schule Bern), Renata Jovic (Aikido-Schule Bern), Francesco Marrella (Aikido-Klub Wohlen) a Michele Quaranta (Aikido-Schulen Basel, Neuchâtel a La Chaux-de-Fonds).

Příjemnou zábavu! EGR.

Michele Quaranta, Francesco Marrella, Renata Jovic, Dragisa Jovic à/in Auvernier

Interview s Dragisou Jovic, 6. Dan Hombu Dojo

EG: Začneme s tím, kdy a kde jsi se narodil?

DJ: Ve Slovníku, v Srbsku, 9. srpna 1952.

EG: Máš nějaké sourozence?

DJ: Ano, mám jednu sestru.

EG: Žije pořád ještě v Srbsku?

DJ: Ano žije. Je o rok starší.

EG: O co jsi se zajímal, když jsi byl mladší?

DJ: O fotbal. Mým přáním bylo stát se profesionálním fotbalistou, ale to se mi nepodařilo. Červená hvězda Bělehrad. Dalo se tam dostat jen po známostech. Mohl jsem jít k Partyzánům, ale já nechtěl, byl jsem fanda Červené hvězdy. Tak jsem v 17 dělal dva roky Karate a od 20 až do dneška Aikido. Mezitím jsem přibližně jeden rok s kamarády cvičil Jeet Kune Do.

EG: Aikido jsi začal v Bělehradě?

DJ: Ano.

EG: A kdo tam tenkrát vyučoval?

DJ: Tehdy to byl Ljuba Vracarevic, ale za velmi krátkou dobu, sotva za rok měl 1. kyu, teď má 10. Dan!

EG: 10. Dan?!?

DJ: Ano, ano! ☺ V podstatě to nebyli žádní učitelé, co vedli tréninky. Byli to mladí lidé, 25-26 let. Nedá se tedy říct, že byli učitelé, spíš to byli kolegové, či přátelé, kteří s námi trénovali. Nikdy jsem neměl opravdového učitele. Chodil jsem k japonským mistrům, přijímal a sepisoval jejich vědění, ale nikdy mě nebrali jako svého žáka. První nebo tedy druhou důležitou osobou, se kterou jsme spolupracovali a jezdili do Itálie, byl Jovica Stanovic. Dnes by byl v mém věku avšak přibližně před 15 lety zemřel po krátké a těžké nemoci.

EG: Trénoval jsi se senseiem Tadou, pak také se senseiem Fujimotem a Ikedou senseiem. Kdy přibližně jsi je poznal, a jak jsi s nimi spolupracoval?

DJ: Myslím, že sensei Tada přišel do Bělehradu v roce 1974 předtím, než se definitivně vrátil do Japonska. Tam jsem u něho dělal 3. kyu. Hodně jsme potom přemýšleli s kým máme pokračovat: Fujimoto nebo Hosokawa? Po mnoha bouřlivých diskusích jsme se rozhodli, že sensei Fujimoto by měl převzít technické vedení v Bělehradě. A tak nás navštěvoval pravidelně 2x za rok. Mezitím dojížděl také Hosokawa, když Fujimoto nemohl. Senseie Tadu jsem navštěvoval každý rok: na 2 týdny ve Florenzi-Covercino jakož i jeden týden Kinorema, tehdy ještě v Římě. Současně jsem se tedy učil u Fujimota, který přijížděl do Bělehradu a u Tady v Itálii. Pravidelně, tak 2-3krát ročně, jsem jezdil do Milána a tam jsem vždy asi 10 dní trénoval u Fujimota. Vcelku jsem s Tadou a Fujimotem spolupracoval tvrdě 12-13 let. A potom jsem přijel do Švýcarska, 1986, a začala třetí fáze se senseiem Ikedou.

EG: Takže jsi trénoval i se senseiem Ikedou?

DJ: Ano.

EG: U koho jsi skládal první, druhý a třetí Dan?

DJ: 1. Dan jsem dostal od senseie Tady, 2. a 3. od Fujimota a 4. od Ikedy. To jsou Dany, na které se skládají zkoušky.

EG: A kdy jsi dělal 1. Dan?

DJ: To už nevím přesně... 1977!

EG: V roce 1986 jsi se přistěhoval do Švýcarska. Jak k tomu došlo, že jsi zde zavítal?

DJ: Čistě náhodou, protože Renata tu jako dítě navštěvovala školu, měla povolení k pobytu ve Švýcarsku a bylo to tak nějak, že by to povolení ztratila, pokud by zde už dále nežila. Potom jsme sem jednoduše přijeli, abychom viděli, co a jak, a to aniž bychom přemýšleli, co se stane. Nebylo to v plánu, jen pouhá náhoda.

EG: Kde jsi poznal Renatu?

DJ: V Bělehradě.

EG: Bylo to na Aikidu?

DJ: Ano, ona cvičila u jednoho kolegy.

EG: A to už je dlouho, ne?

DJ: JJJJoooo... to už je 24 let.

EG: A kdy jste se brali? S příchodem do Švýcarska?

DJ: 9. Srpna 1986.

EG: Na Tvé narozeniny?

DJ: Přesně! Proto si to také pamatuji!!! ☺

EG: A kdy jste si otevřeli dojo?

DJ: 1991

EG: Takže to nebylo hned po příjezdu?

DJ: Ne, nejprve jsme trénovali ve dvou nebo třech oddílech, popř. jsme tam vedli tréninky. Později jsme založili společný spolek. Ten se během asi 3-4 let opět rozdělil. A tak jsme si otevřeli vlastní dojo.

EG: Bylo to hned od začátku společně s Renatou?

DJ: Ano

EG: Jaký byl Tvůj první dojem, když jsi poprvé vstoupil do dojo a jaké byly Tvé největší potíže, když jsi začínal s Aikidem?

DJ: V době, kdy jsem začínal, bylo Aikido úplně nové. Slyšel jsem o něm od kolegů. První dojem: klub, kde bylo mnoho lidí. Byl to takový sociální akt, jak potkat lidi a společně s nimi něco dělat a něčemu se společně učit!

Aikido se už tehdy odlišovalo od jiných bojových umění, které člověk už tak trochu znal. Byla to jeho atraktivita, která mě přilákala. Vlastně všechno dohromady. O

Aikidu jsem slyšel čistě okrajově od lidí, kteří ho cvičili. Už nevím, jaké obtíže jsem měl, co na to mám říct... při pádech jsem hodně bouchal chodidly, protože jsem měl příliš velký švih a tak jsem musel pořád nosit chrániče, abych si chránil kosti.

Nemůžu říct, že jsem měl zvláštní problémy, protože jsem od začátku velmi ctížádostivě trénoval. Vždy mě to přitahovalo. V Aikidu jsem také poznal své nejlepší přátele, se kterými se dnes stále ještě setkávám a právě tato skupina nás držela pohromadě. Na začátku to byly dva, tři tréninky týdně, ale po roce, či po dvou to byl mnohonásobný denní trénink.

EG: Jezdíš taky vyučovat Aikido do zahraničí?

DJ: Vedu tréninky v Bělehradě, ale ne pravidelně. Dva roky už jezdím za svými studenty do Mexika, mají tam vlastní dojo. Kromě toho hostuji na různých seminářích, např. v JARu v Johannesburgu.

EG: Jezdíš do Mexika pravidelně?

DJ: Mám v plánu tam jezdit 2x za rok.

EG: Pracuješ ještě vedle Aikida? Pokud ano, jak často?

DJ: Ano ještě pořád. V principu jsem stále zaměstnán na 100% úvazek, jako informatik v takové funkci, že si mohu za rok udělat 8-10 týdnů volno. To stačí tak akorát na všechno co dělám.

EG: A máš v plánu méně pracovat, aby ses mohl více věnovat Aikidu?

DJ: To se uvidí... Přemýšlím nad tím, ale už teď jsem každý den v dojo. Pokud bych tak i přesto učinil, využil bych volného času k novým projektům v Aikido, které mě napadají.

EG: Stále více se o Tobě mluví, že se dobře vyznáš v práci s Jo a se zbraněmi všeobecně. Co speciálního Tě na tréninku zbraní zajímá?

DJ: Všechno mě zajímá! Často slyším, jak lidé říkají: „ty jsi specialista na zbraně“, k mému politování, neboť já to vidím jako celek, něco neoddělitelného, různé možnosti, jak pracovat na sobě! Trénink zbraní vedu v dojo jednou za týden a potom, přirozeně pro mě, můj vlastní program, a to každý den. Nemám žádnou zálibu v něčem speciálním. Zbraně jsou pro mě částí celku, a tak chápu a cvičím i celé Aikido. V bojových uměních pozoruji psychickou a mentální část. V psychické části jsou techniky, jako pády, sabaki, držení těla a zbraně. V mentální pak představy, meditace, dechová cvičení a koncentrace. Pro mě je to všechno řetěz, který drží pohromadě. Když se z něho vyjme jedna část, tak se celý řetěz rozpadne. Jsou oblasti, které se vzájemně doplňují. Jsou koncepty nebo principy, které se dají pochopit jen díky zbraním. Jedním z nich je vidět pohyby ve srovnání (zbraně, tělo, kroky atd.), všechno, co v životě děláme, může být takto viděno. Další z nich jsou specifika, jež máme jako jednotlivci a které nás činí tak rozdílnými lidmi.

EG: Když bys mohl něco říct svým žákům nebo všeobecně všem, co cvičí Aikido, kritiku nebo radu, co by to bylo?

DJ: Nemáš něco konkrétního? ... je obtížné dát všeobecnou radu.

EG: Tak tedy: co bys řekl někomu, kdo nikdy Aikido nedělal, proč by bylo pro něho dobré? A to aniž by ses pokusil někoho přesvědčovat...

DJ: Člověk je tvor svobodný a můžeš mu vyprávět o nějakých zkušenostech, pozitivních věcech, ale každý se musí naučit rozpoznat, co je pro něho dobré. To neznamená, že co je dobré pro jednoho je dobré také pro druhého. Z různých důvodů, tělesných, či duševních. Všeobecně bych řekl, že sport je prospěšný, bojové umění je taky v pořádku a je jedno jaké bojové umění to je. Jistě, důležitější je, aby člověk našel dobrého učitele. Učitele, který správně vyučuje. Zbytek je irelevantní. Člověk tedy musí najít dobrou školu a pak si uvědomit, je to pro mě nebo to není pro mě. Bojové umění není pro všechny stejně dobré.

EG: Dobře. Nyní přistupme krátce ke stáži v Auvernier: Jak vznikla myšlenka založit tuto stáž?

DJ: Už nevím přesně, jak to bylo. Mnoho lidí se nás na to ptá – vznikla náhodně. Ostatní si snad lépe pamatují, jak a kde. Bylo to tak, že jsme si mysleli: „bylo by pěkné strávit tyto tři dny spolu u jezera“. Pomysleli jsme si: „Udělejme něco dole u jezera“ a tak to vzniklo. To bylo tehdy, když byl ještě sensei Ikeda aktivní, také jsme s ním mluvili a on to viděl jako dobrý nápad. Bylo to spontánní rozhodnutí.

EG: Přirozeně je výhodou, že jste čtyři, člověk vidí různé aspekty a vyjádření. Vidiš také nějakou nevýhodu, že stáž vedete ve čtyřech?

DJ: Každá věc má současně výhody i nevýhody. Poté, co nás japonští učitelé léta vyučovali a ještě tomu tak činí, jsme se nadále rozvíjeli a jsme schopni jít svou vlastní cestou. Vyučovat společně však vidím spíš jako obohacení, koneckonců se to dělá na stážích po celém světě. Rozdílnost je zajímavá. Každý člověk je unikátní. Je velmi důležité, aby se tato rozdílnost akceptovala, protože jinak to nejde.

Individualismus je pomalu pryč, v malém rámci to jde, ale ne ve velkém měřítku. Pro sebe spíš vždy hledám výhody místo nevýhod! Vždy se dají hledat nevýhody, ale v Auvernier fungujeme na takovém principu, že se navzájem doplňujeme do ucelené a konstruktivní formy. Jednoduše chceme ukázat: „tak to dělám já, ale jinak je to také možné“. Díky této rozdílnosti se naši žáci mohou rozvíjet a ne pouze slepě kopírovat. To shledávám pozitivním aspektem. Negativní stránky by se také daly najít, ale ty jsou irelevantní.

Koneckonců tvoříme sílu pospolitosti.

EG: Zjistil jsi u svých žáků nějaké změny, když se vrátili ze stáže zpět do dojo?

DJ: Ano, mnozí byli nadšeni z věcí, které zde neděláme, a to pro nás bylo osvěžením. Neboť člověk si zvykne trénovat nějakým způsobem a nemůže vždy dávat něco nového. Ve skupině s jinými lidmi, když se cvičí trošku jinak, jim to potom prospívá.

To je vždy pozitivním ohlasem. A co slýchávám od jiných o mé osobě, slýchávám i od mých žáků o zbylých třech.

EG: Jak organizujete výuku? Začne někdo z Vás s něčím a ostatní na to staví nebo máte nejprve nějaké sezení, kde si zhruba určíte, co by se mělo učit.

DJ: Často slyším lidi, kteří o této problematice hovoří. Já mohu vést trénink vždy i bez přípravy. Přijdu, sednu si v seiza a najednou přijde myšlenka a tu potom rozvíjím. To se dá dělat, když má člověk hodně zkušeností. Ale v této době, metodicky viděno, (Renata je totiž na vysoké škole umění) musí mít vyučování cíle. Člověk musí mít cíle a když tyto cíle má, musí najít a rozvinout prostředek, aby těchto cílů dosáhl. Taky bychom to tak mohli dělat: někdo by začal a my bychom viděli co se bude dít. Ale pro mě je takový způsob vedení stáže nezodpovědný. Tak se tedy scházíme, dokonce vícekrát a domluvíme se, co bychom chtěli lidem přinést. Nemůžeme ale kompletně naplánovat tréninky, spíš začínáme s hrubou představou. Jakou oblast bychom chtěli ukázat a tak, abychom se moc nekřížili.

Každý si potom vezme jednu nebo více částí podle toho, kterou v té chvíli nejlépe cítí, takže pak jdou všichni čtyři stejným směrem. Zbytek se vyvíjí na místě, protože nevíme, kdo stáž navštíví. Takže začínáme s hrubou myšlenkou, ale cíl je už stanoven. Poté uvidíme, jak se vše vyvíjí a spontánně pak na to navazujeme. Myslím, že tohle je na stáži pozitivní. Úspěch přináší to, že spolupracujeme a také to, že jsme na tatami po celou dobu tréninku všichni čtyři. Díváme se na to, co učí ti druzí, pomáháme cvičícím, a tak přichází opět nové nápady, které si potom mezi sebou vyměňujeme a pak přijde další trénink a další den. Je to opravdu kompletní komunikace od začátku až do konce. Domlouváme se tedy dopředu, ale i po tréninku. To vždy děláme analýzu.

EG: Poslední otázka: Jak vidíš budoucnost této stáže, myslíš na věci, které by se dali ještě zlepšit?

DJ: Až do teď jsme každý rok něco zlepšovali. První rok zde bylo okolo 50-60 lidí, minulý rok necelých 120. V číslech jsme si tedy polepšili, ale současně jsme pracovali i na kvalitě. Každý rok jsme se pokoušeli dělat něco nového a vidíme, že se neopakujeme. Je mnoho možností, nad kterými uvažujeme. Hlavní však je, aby stoupala kvalita tréninků, aby se aikidisté vraceli do svých dojo s novými a širšími vědomostmi a byli motivováni tyto vědomosti dále předávat. Jistě, pro nás je rovněž důležité, abychom nabídli dobré tréninkové podmínky, aby lidé měli radost a bavilo je tady dělat Aikido.

EG: Mnohokrát děkuji.

Interview s Renatou Jovic, 5. Dan Hombu Dojo

EG: Kdy a kde jsi se narodila? Máš nějaké sourozence?

RJ: Jsem jedináček z Osijeku, Chorvatsko, narozená 16. dubna 1965.

EG: A tam jsi také chodila do školy?

RJ: Ano, chodila jsem tam na gymnázium.

EG: Jak a kdy jsi přišla do Švýcarska?

RJ: Vlákem !!! ☺

EG: OK, no a potom? Jak to bylo dál?

RJ: Moji rodiče tu bydleli, tak jsem zde jezdila dost často a někdy i zůstávala. No a protože byli rodiče stále tady a nevraceli se, přestěhovala jsem se definitivně.

EG: Jaké je Tvé povolání?

RJ: Jsem učitelka Aikido.

EG: Ale taky děláš něco v divadle, ne?

RJ: Přesně tak, ale to je pořád Aikido.

Jsem docentkou na Vysoké škole umění v Bernu. Byla to první vysoká škola umění ve Švýcarsku a zde jsem docentkou Aikida. Aikido mají studenti pravidelně, patří to k povinným předmětům.

Zde vyučuji už pět let.

EG: A studenti k Tobě docházejí do dojo?

RJ: Přesně tak, vyučování se koná na zíněnkách.

EG: A to jako dostanou papír a tužku nebo co?

RJ: Na začátku to byly jen zápočty, které jsem udělovala, ale teď už pár let dostávají známky.

EG: Je to ta samá metodika, kterou používáte s Dragisou ve svém dojo nebo se to trošku liší? Znamená to, že „běžní aikidisté“ dostávají tu samou lekci jako studenti na umělecké škole nebo je v tom rozdíl?

RJ: Když jsi člověk položí tuto otázku, musí se nejprve podívat, co je cílem Aikido. Cíl Aikido, když už se teda definuje, by mohl být rozvoj osobnosti. Je to v rámci svých možností osobním požadavkem každého jedince.

Jde tedy o jedince a ne o jakési přizpůsobení (aby byli všichni lidé stejní) a z toho se musí získávat nadřazené cíle, které je vlastně potřeba najít u každého člověka. A to se neliší u studentů herectví ani u jiných lidí, kteří dělají Aikido. Je jedno zda jsou to lidé malí, velcí, mladí, staří, pohybliví nebo méně pohybliví. Cíle jsou stále stejné: rozvíjet a vyžadovat tělesné a duševní schopnosti, díky metodě bojového umění.

EG: Kdy a kde jsi začala s Aikidem?

RJ: V Bělehradě, přibližně 1981.

EG: A do kdy jsi v Bělehradě zůstala?

RJ: Do roku 1985-86, už ale od 1984 jsem přerušovaně cvičila ve Švýcarsku.

EG: A Dragisu jsi poznala na Aikidu v Bělehradě?

RJ: Ano

EG: A také jsi, jako on, pracovala s různými učiteli, jako Tada sensei, Fujimoto sensei a Ikeda sensei?

RJ: Tehdy sensei Ikeda ještě v Jugoslávii nebyl. To ještě dlouho ne. Principiálně byl tehdy technickým ředitelem sensei Fujimoto. A kromě něho jsme trénovali se senseiem Tadou, protože jsme opakovaně za ním jezdili do Itálie. Zato Fujimoto a Hosokawa jezdili k nám.

EG: U koho jsi dělala 1., 2., 3. Dan?

RJ: 1. kyu a 1. Dan jsem skládala u Fujimota. Od 2. Danu u Ikedy.

EG: Logicky jsi tedy začala s Ikedou, když jsi se přestěhovala do Švýcarska.

RJ: Přesně tak.

EG: Kdy jste si otevřeli školu a jak k tomu vůbec došlo založit si dojo?

RJ: Předtím cvičili lidé zde v Bernu v různých oddílech. V jednom takovém Dragisa vedl tréninky. Já jsem je tehdy vést nechtěla, protože jsem si myslela, že člověk v 21 je ještě příliš mladý na to, aby stál vepředu a něco vyučoval. A navíc tehdy to ani nebylo zvykem. Byla jsem vychována velmi japonsky, takže mým cílem nebylo vést tréninky, ale co možná nejvíce cvičit. Tehdy jsme navštěvovali 2 oddíly, popřípadě tam Dragisa vedl tréninky a potom jsme museli pryč z těchto prostor. Přemýšleli jsme, co budeme dělat. Někteří lidé za námi přicházeli a říkali, že pokud něco zorganizujeme, tak by do toho šli s námi. Na základě těchto podnětů jsme se pokusili začít v jedné hale, kde jsme měli mít nějaké hodiny. To ale neklaplo, protože bylo velmi obtížné tyto hodiny získat. Proto jsme se rozhodli, že si otevřeme vlastní dojo.

EG: Bylo od začátku na stejném místě?

RJ: Půl roku jsme byli v pronájmu, ten dům se ale měl bourat a tak jsme od roku 1992 na Wylersstrasse. Přibližně v 25-26 jsem i já začala vyučovat.

EG: Není to moc běžné, že má žena tak vysoký stupeň v Aikidu jako Ty. Jaké jsou nebo byly potíže, či výhody takovéto pozice?

RJ: Vlastně to ani nevidím, jako nějakou pozici. Je to podobné, jako s tím, že jsme v podstatě nikdy nechtěli mít vlastní dojo, nebylo to naším přáním. Vždy bylo hlavní myšlenkou to, že chceme co nejvíce trénovat. A to byl také důvod, proč jsme souhlasili, když za námi lidé chodili, abychom si otevřeli vlastní dojo. Radost nadále dělat Aikido a možnost trénovat mě stále vedla vpřed a podporovala můj další rozvoj. To bylo tím podstatným, co mě na mé cestě provázelo.

Nikdy jsem neměla dojem, že si „vybojuji“ nějaký technický stupeň, spíš mi přišlo, že je to přirozený důsledek mnoha a mnoha tréninků, neustálé práce sama na sobě a také radosti, které jsem z toho měla.

Nemohu tudíž říci, že by to bylo nějak zvlášť obtížné. Případá mi to úplně normální, ačkoli to bylo spojeno s neskutečně mnoha tréninky a s neúnavnou prací. Nekončí to, když jdu domů, nikdy to nepřestává. Vlastně jsem si celý svůj život zařídila podle Aikida. Jednou jsem se rozhodovala, zda mám ještě dále studovat. Začala jsem v Bělehradu, ale potom jsme přišli sem a já ve studiích už nepokračovala. Když jsme pak přebírali zodpovědnost za dojo bylo mi jasné, že všechno půjde ve směru Aikida a ostatní věci už nebudou hrát roli.

EG: Dragisa o Tobě říká, že ve svém životě nikdy neviděl nikoho, kdo by tak usilovně na sobě pracoval, jako to děláš ty.

RJ: To je něco nádherného. Myslím, že nejkrásnější je to, když se lidi vzájemně inspirují. Inspiruje mě, když přicházejí lidé, s nimiž se dá spolupracovat. Je mnoho lidí, kteří mě inspirují, ale to je přece našim tajemstvím. No, není to přesně tajemství, spíš jakési posílení, či síla, kterou máme tím, že si navzájem dodáváme tuto energii, že se vzájemně inspirujeme a motivujeme. Ne tím, že člověk stojí za jinými a do něčeho je tlačí, nýbrž tím, že stojí vepředu a motivuje lidi svou vlastní činností. Potom růst nezná konce. Zdá se, že člověk může vytvořit nemožné, má takovou energii, že aniž by se příliš namáhal jsou pro něho věci jednoduché, a to proto, že tuto energii dokáže ve správném okamžiku rozvinout. Nemá to co dočinění se vzájemným porovnáváním se, ale s dialogem a s tím, že ne všechno je míněno stejně. Musíme přijímat kritiku, abychom vůbec mohli žít, jinak se vše egalizuje. Ty jako matematik to jistě správně pochopíš.

EG: Přistupme tedy ke stáži v Auvernier. Jak jste přišli na myšlenku založit takovou stáž?

RJ: Podle toho, co si vzpomínám, jsme si všichni pohodlně posedávali v jednom luxusním hotelu v Neuenburgu a Michele básnil o tom, kde bydlí a jak pěkné to tam je. Zjistili jsme, že se nám tam také líbí, tak proč bychom neudělali něco, co by ladilo jak duchu, tak tělu. No a z této myšlenky vznikla po několika úvahách tahle stáž. Přirozeně jsme byli na tuto konstelace velmi zvědaví, neboť jsme viděli, že každý z nás je osobností tím, co dělá na jedné straně a na druhé tím, že vlastně vždy mluvíme o tom samém. Zdůrazňujeme to jinak, ale mluvíme o stejných věcech. A to je pravděpodobně také tajemstvím mezi námi, něco v tom smyslu, jak jsem již předtím zmiňovala. Mezi Dragisou a mnou platí, že tyto rozdíly mají velkou spojitost, protože někde tam hlouběji jsou vlastně propojeny.

Jedná se ale o mnohem hlubší věci, ne pouze o ty vnější. Protože jediné tak zůstaneme každý ve své roli a jsme schopni kritizovat, aniž by to působilo destruktivně.

EG: Zjistila jsi u svých žáků nějaké změny předtím a potom, co se vrátili ze stáže zpět do dojo?

RJ: Ano, vždy si toho všimnu. Ti co byli na stáži přichází se zcela novou energií a úplně novou pozorností. Jsem přesvědčena, že výměna zkušeností s jinými lidmi je velmi důležitá. Zároveň však netvrdím, že každá změna něco přináší, musí se na tom také pracovat. Určité věci musí být v těchto obměnách propojeny, aby dávali smysl.

EG: A u Tebe? Změnilo se něco?

RJ: Ano, myslím si, že je velmi důležité, když spolupracuješ s ostatními. Existuje jiný pohled na práci, pohled, který bys jinak nikdy nemohl mít. Je to něco, co je velmi důležité, abys pro sebe vždy znovu a znovu padl na zem, viděl jsi, jakým směrem se ubíráš, kam tě to vede a také, kde je tvá cesta. Dává ti to lepší orientaci. Není to srovnávání, ale má to co dočinění s tím, že se člověk naučí nové techniky. Kvalita spočívá obecně v jiném způsobu náhledu, který ale vlastně mluví o tom samém. Podobně, jako jsem to popisovala u žáků Aikida a studentů herectví.

V podstatě jde o to samé, jen to každý používá pro něco jiného. Ty jdeš potom do práce a použiješ to v mezilidských vztazích, herci jsou na jeviště a použijí to, aby zahráli svou roli. Technika Aikido je prostředkem sloužícím ke svému účelu.

EG: Dobře, mnohokrát děkuji. Musíme s tím skončit, ačkoli bych se chtěl zeptat ještě na mnoho věcí. Musíme se ale také uskromnit.

Interview s Francescem Marrella, 6. Dan Hombu Dojo

EG: Kdy a kde jsi se narodil?

FM: 29. března 1948, v Kalábrii, v Itálii

EG: Máš nějaké sourozence?

FM: Ano jsme velká rodina. Je nás osm bratrů. Já sám jsem jeden z dvojčat, ale jenom já dělám Aikido. Má dvojče dělalo taky něco: Karate, Kick-box, ale jen v mládí teď už ne.

EG: Kdy jsi začal s Aikidem?

FM: 5. května 1971 jsem se přihlásil do klubu. Od té doby jsem vždy minimálně 2-3krát týdně trénoval.

EG: Tvá žena pochází z Makedonie?

FM: Ano.

EG: Máš děti?

FM: Mám dvě děti. Je jim 22 let a jsou to také dvojčata ☺

EG: Dělal jsi vždy jen Aikido?

FM: První rok jsem trénoval jen Judo. O rok později jsem začal s Aikidem. Na začátku v našem dojo Aikido vůbec nebylo, pouze Judo. Potom zorganizoval v Curychu náš vedoucí večerní ukázkou plus jeden trénink s učitelem Aikido, tehdy 2. Dan z Japonska. Všichni jsme byli pozváni na tuto ukázkou a účastnili se také tréninku. Byl jsem fascinován těmi pohyby a také těmi „uniformami“ (hakama).

Pro mě je oblečení velmi důležité, protože jsem vyučený krejčí. Tím také vždy můj první pohled směřuje na oblečení. Před tím, než jsem se odstěhoval do Švýcarska jsem žil 5 let v Římě. Během těchto 5 let jsem chodil každý den okolo jedné tělocvičny a v té trénovali lidé nějaký druh sportu. Nevěděl jsem, co za sport to bylo.

Vždy jsem se díval skrze okna dovnitř a moc se mi to líbilo. Ve Švýcarsku jsem si na to vzpomněl, bylo to Aikido. Potom jsem trénoval paralelně Judo a Aikido po dobu šesti let. Trénoval jsem každý den, 5x za týden, 3x Judo, 2x Aikido. Pak přišel sensei Ikeda do Švýcarska.

EG: A kdy to bylo?

FM: Sensei přišel v roce 1977. V tom okamžiku jsem se rozhodl nadále pokračovat v tréninku Aikido.

EG: Byl jsi už tehdy 1. Dan?

FM: Ne, když přišel sensei, praktikoval jsem Aikido už 5-6 let, ale nedělal zkoušky. Všichni ostatní také ne, byli jsme všichni Mukyu (bez stupně)! Ve Švýcarsku nebyly žádné stupně kyu, jen bílé a černé pásky. První zkoušky na kyu ve Švýcarsku byly zavedeny senseiem Ikedou. Zavedl v ACSA řád. Po roce tréninku s ním mi udělil 1. kyu. Byla to pro mě velká zkouška. Paralelně jsem v Judu udělal také 1. kyu. Byl jsem velmi hrdý. Potom o dva roky později, 1980, jsem v Le Brassus (kanton Jura) udělal 1. Dan. Byli jsme dva z Wohlenu, já a Harald Wolfe. První dva nositelé stupně Dan v kantonu Aargau. Nadále jsem navštěvoval dojo a tréninky senseie Ikedy. Ten se také zastavil u nás, stejně tak, jako u jiných dojo. Vše jsem dělal s ním.

EG: A kdy jsi začal se svým Dojo?

FM: Začal jsem ve více místech. Nejprve ve Wohlenu. Během čtyř let jsem potom vedl jednu sekci Aikido v Birmensdorfu (Curych). Vedle toho jsem také vícekrát vedl tréninky v jednom Judo klubu v Affolternu, a to každé 3-4 měsíce. Po Birmensdorfu jsem se vrátil zpět do Wohlenu, tehdy jsem měl 2. Dan.

Třetí Dan přišel záhy velmi rychle a já převzal zodpovědnost za Wohlenu, protože ostatní trenéři odešli, aby si založili vlastní dojo. Od té doby jsem ve Wohlenu a tam také vedu tréninky.

EG: Máš nějakou silnou vzpomínku z období se senseiem Ikedou?

FM: Prvních pár let jsem to hned nepochopil, ale později jsem si toho všiml. Pro mě byl sensei Ikeda velký mistr. Vždy jsem se snažil, jak jen to bylo možné, s ním trénovat. Mnoho jsem toho s ním viděl, je opravdu velkým mistrem a mnoho lidí mu snad nepřikládalo takovou hodnotu. Je neuvěřitelně dobrý a já to mohu říct, protože jsem s ním trénoval každý týden po dobu více než 15 let. Chodil jsem k němu do dojo, ale také jsme aspoň jednou za týden zašli do restaurace, mnohokrát jezdili autem a strávili jsme spolu mnoho hodin. Povídali jsme si nejen o Aikidu, ale také o jiných věcech. Sensei se vždy o vše zajímal a velmi často pokládal lidem otázky. Vždy byl hrozně zvědavý, co děláme a jak žijeme. Nemohu na něho zapomenout, jeho způsoby, pozice, jak praktikoval Aikido, jak přistupoval k lidem, bylo to senzační. Také jsem s ním měl mnoho ukázek. Všude, nejenom ve Švýcarsku. Byli jsme například v Miláně a vždy to bylo super!

EG: Když bys mohl všem lidem, co cvičí Aikido něco říct, kritiku, radu co by jsi řekl?

FM: Když jsem začal s Aikidem měl jsem mnoho problémů, protože jsem byl víc motivován než ostatní. Také na straně školy Aikido toho moc vyžadují a očekávám vždy mnoho od učitele. Teď po mnoha letech práce jsem pomalu přešel na druhou stranu a z pozice učitele čelím tváří v tvář žákům. Říkal jsem jim to mnohokrát: „já se také pořád učím“. Nedržím nic, jako nějaké tajemství, dávám vše, co znám. Zkouším všemi způsoby vyjasnit to, co říkám. Naslouchám lidem, co potřebují a pokouším se jim to potom dát. To je můj způsob učení. Na druhé straně začátečníci nesmí zapomenout, že učitel musí mít respekt.

Asi mám štěstí, protože do teď jsem tento respekt ve svém dojo měl. Děkuji také svým studentům, kteří mi pomáhají. Všude kam jedu mě doprovází a nejsem tak nikdy sám. Všímám si také, že když vedu stáž nebo jsem na nějakém kurzu, tak skoro všichni chtějí trénovat se mnou. To ale není u všech. Určitým lidem vždy činí velkou námahu najít si partnera ke cvičení.

U mě tomu tak není. Pokouším se vždy partnera techniku naučit, ale ne bezpodmínečně pomocí slov. Snažím se to vždy ukázat.

Každý potřebuje svůj čas na naučení, někteří jsou rychlí, jiní zase pomalí. V Aikidu nejsou soutěže, takže člověk se nemusí hned všechno naučit v první lekci, musí mít prostě odvalu, vnitřní sílu a trpělivost. To jsou věci, které člověk potřebuje, aby mohl Aikido cvičit. Bez trpělivosti je Aikido mnohem obtížnější. Není to jen technika. V Aikidu je mnohem víc, je to partner na celý život. Je vždy s námi. Tuto filozofii, která v Aikidu je, musíme respektovat. Vím, že mladí lidé jsou spontánní, chtějí se ihned učit techniky, chápu to, prostě to tak je. Avšak teď v mém věku, po mnoha zkušenostech, myslím zcela jinak. Myslím, že Aikido je něco pěkného, žijeme s Aikidem, s těmi technikami a Aikido je vždy přímo v našem těle. Cítím to, od rána do večera.

Je jedno zda pracuji, či ne. Od pondělí do neděle, každý den, vždy je při nás.

Nezáleží na tom kde jsem, zda u jídla, v práci nebo s kolegy, stále dělám Aikido. Člověk získává jinou senzibilitu s lidmi. To je zajímavé...

EG: Přístupme tedy ke stáži v Auvernier.

Jak vás napadlo založit takovou stáž?

FM: To je dobrá otázka. Mnozí ji pokládají. Já, Dragisa, Renata a Michele jsme jednou jedli spolu u jednoho stolu a najednou nás napadlo, že jsme ještě neměli ani jednu společnou stáž. To bylo jen tak z legrace. Michele se té myšlenky ale chytil a řekl, abychom nějakou takovou zorganizovali v Auvernier. Tehdy tam bydlel a místo u jezera mu přišlo dobré. Všichni 4 jsme souhlasili. A tak jsme se rozhodli to zkusit. Neměli jsme ale představu, zda bude mít taková stáž úspěch. Improvizovali jsme. První rok se zdařil velmi dobře. S přibývajícimi roky jsme viděli, že přichází stále více lidí. Lidé jsou stále víc motivováni přicházet na tuto stáž. Důvodem ale není to, že by se zde snad mohli naučit nějaké speciální techniky, ale proto, že je to nový způsob: 4 rozdílné osoby prezentují Aikido různými způsoby, ale přesto mohou spolu trénovat. Mít stáž s Dragisou, Michele a Renatou způsobilo to, že jsem s nimi teď mnohem více spjat. Všichni čtyři jsme si všimli, že spolu můžeme cvičit. Mnozí se ptají: „Proč zrovna Michele, Renata, Dragisa a Francesco? Proč ne někdo pátý nebo šestý, či pátá nebo šestá?“. Prostě v momentě našeho rozhodnutí jsme byli 4 a kdyby tam byl býval někdo pátý, byla by dnes tato stáž snad vedena v pěti. S tímto uskupením jsme ale spokojeni. Pracujeme dobře. Aikidisté jsou spokojeni. A já myslím, že všichni z nás v budoucnosti chtějí i nadále takto pokračovat. Lidé na tuto stáž čekají a my do ní dáváme opravdu všechno. Je to taková rodinná stáž, není zde přítomen žádný japonský mistr. Používáme jiných slov k vysvětlení technik. Jsme lidem docela blízko. To je výsledkem této stáže.

EG: Změnila stáž něco u Tvých studentů a změnilo se něco i u Tebe?

FM: Ano, viděl jsem, že lidé z mého Dojo, kteří se vrátili ze stáže, potom měli v sobě velmi mnoho radosti a téměř celý rok mluví jen o této stáži a o její atmosféře. Tato atmosféra vznikla, protože tyto 4 osoby tvoří dobrou konstelaci, aby předávali Aikido. Ačkoli jsme rozdílní mluvíme stejně. Vždy hledáme jakýsi střed, abychom dělali Aikido. To je důležité. Naopak co není důležité, jakou formu Shihonage

nebo Genkei kokyunage děláme. Lidé si toho všímají. Jsou stále více motivováni a říkají, že příští rok opět přijdou. Je to pěkné a zajímavé trénovat tímto způsobem.

Všímáme si, že lidé přichází poprvé, podruhé taky, pak potřetí a počtvrté! Když by byla stáž špatná, hned po první by už lidé nepřišli. Možná je to dobrá kombinace nebo roční období nebo jsme opravdu dobří. ??? ☺

S touto stáží jsem velmi spokojen. Když jsem začal s Aikidem, nikdy bych si byl nepomyslel, že někdy povedu takovýto seminář. Můj cíl byl zcela jiný, s Aikidem jsem začal z legrace, abych měl po večerech co dělat. Cílem nebylo získat, černý pásek. Ani jsem nevěděl, co černý pásek znamená. Potom, když stále trénuješ, přijdou tyto pásy automaticky. Nevím, co si myslí ostatní. Každý má svou motivaci ke cvičení. Pročpak neudělat v budoucnu ještě druhou stáž na jiném místě. Cílem je přece uspokojit lidi. Tři a půl dne být naplněn radostí, to je tím cílem! Nejenom se vrátit unavený domů.

EG: Mnohokrát děkuji!

Interview s Michele Quarantou, 5. Dan Hombu Dojo

Tento rozhovor je kratší, než s předešлыми třemi učiteli. To proto, že otázky, které se netýkají přímo stáže v Auvernier, nýbrž jeho života, byly již položeny v předešlých interview. Tyto rozhovory můžete stáhnout v číslech San Shin Kai letter č. 1 a 2 na adrese www.aikido-ne.ch

EG: Jaké jsou podle Tvého názoru výhody stáže v Auvernier, kterou vedete ve čtyřech?

MQ: Zaprvé Auvernier je stáž, na které chceme ukázat rozdílné způsoby vyučování a praktikování Aikido. Zda jsou pozitivní nebo negativní, to není důležité. Pro nás čtyři je to jakási výzva, jak najít a vyjádřit spojení mezi různými formami. A za druhé cílem této stáže je především to, aby mohli spolupracovat rozdílní lidé z různých dojo.

EG: Jak vůbec stáž v Auvernier vznikla?

MQ: Hlavní motivací bylo přátelství, jež nás spojuje. Potom, jak jsem již řekl, umožnit našim žákům rozdílné způsoby náhledu na Aikido, neboť Aikido zůstává koneckonců Aikidem, a každá interpretace vede ke stejnému cíli. To je hlavní motivace. A také jim předat něco nového.

EG: Takže nápad založit tuto stáž vás napadl spontánně?

MQ: Ano, úplně spontánně. Také jsme chtěli udělat něco, co v ACSA

(Association Culturelle Suisse d'Aikido) dosud nebylo. Tímto způsobem práce, jsme zavedli něco nového. Dokonce jsme se ptali senseie Ikedy, zda s tím souhlasí a on nás v tom podpořil.

EG: Vidiš něco, co by se mohlo na této stáži zlepšit? Jaké máš nápady?

MQ: Vždy se dá něco zlepšovat, ale musí se dát pozor, aby se při tom nezhoršilo to, co už je. Věřím, že tato stáž dosahuje vysoké kvality, jak svou strukturou, tak organizací. Cílem je zachovat tuto kvalitu. Je obtížné říct, co ještě zlepšit. Myslím, že další roky nám to ukážou.

EG: Všiml sis u svých žáků v Baselu nebo zde v Neuchâtel nějakého rozdílu poté, co přijeli zpět do dojo? Máš pocit, že na ně stáž měla vliv?

MQ: Já si myslím, že každá stáž všeobecně může žáky ovlivnit a změnit, obzvláště tato. Nezlepšuje pouze znalosti žáků, ale také vytváří přátelství mezi různými dojo ve Švýcarsku. Někdy dokonce přijíždí lidé ze zahraničí. To je také jedním z velkých cílů, udělat ze stáže něco, co převyšuje normu běžných stáží.

EG: A jak u Tebe, změnila tato stáž něco? Co Ti z ní zůstalo?

MQ: Nejprve jsem si svých kolegů vážil jako přátel a jako partnerů během stáží senseie Ikedy, které jsem navštěvoval, pak jsem si všech tří vážil jako mistrů a učitelů a naše přátelství tím ještě zesílilo. Dali mi podněty, jak vyučovat. Ukázali mi věci, které jsem neznal, věci, které zlepšily mé vlastní studium.

EG: Chtěl bys ještě něco dodat?

MQ: Chtěl bych poděkovat všem těm, kteří mi pomohli a pomáhají. Často zůstávají v pozadí a neříká se jim to dost často. Bez nich by bylo velmi obtížné stáž zorganizovat. Voilà. Věřím také, že toto místo je opravdu ideální, abychom stáž učinili tradicí, která bude dlouho pokračovat. Co si přeji pro budoucnost: aby mohli přijíždět také lidé ze zahraničí, z míst, kam jezdím a abychom našli možnost, jak je zde přijmout, aniž by je cesta a stáž zruinovaly. Ví se přece, že mzdy v určitých zemích nejsou tak vysoké jako zde ve Švýcarsku...

EG: Děkuji!